

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ตรารึ้นโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

มีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ตรารึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ตรารึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถาม ตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
ในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธาน
ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึก
การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไป
ตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำการลับ
เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพัน โดยมติของ
พรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติ
จะเสนอได้ก็แต่โดย

- (๑) คณะรัฐมนตรี
- (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
- (๓) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมาย
ที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ
- (๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามมาตรา ๑๖๓ ...”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการ
ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พิจารณาตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐ ต่อมาประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาอนุญาต
บรรจุร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุม เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา
ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว จึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว
ได้เสนอมายังถูกต้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติฯ
กำหนดไว้แล้ว จึงเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติไว้

มีข้อพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการตรากฎหมายลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่งของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีองค์ประชุมเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ หรือไม่

พิจารณาจากบันทึกการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ แล้ว เห็นว่า จำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอยู่จริงในขณะนั้น ๒๓๕ คน (ครึ่งหนึ่งเท่ากับ ๑๒๐ คน) จำนวนผู้ลงชื่อมาประชุม ๒๐๖ คน ผลการลงมติในวาระที่หนึ่งของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ขึ้นรับหลักการ ที่ประชุม เห็นด้วย ๑๗ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน งดออกเสียง - คนไม่ลงคะแนน - คน ดังนั้น จึงมีสมาชิกออกเสียงลงมติในวาระที่หนึ่งรวมทั้งสิ้น ๑๘ คน จากข้อมูลดังกล่าวเป็นการยืนยันว่า ในขณะลงมติในวาระที่หนึ่ง มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดเพียง ๑๘ คน เท่านั้นไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่ลงชื่อมาประชุม แม้ตอนเปิดประชุมจะมีสมาชิกลงชื่อเข้าร่วมประชุมจำนวน ๒๐๖ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดในขณะนั้น ๒๓๕ คน ดังนั้นการลงมติในวาระที่หนึ่งของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... มีจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่ในการประชุมและลงมติไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในสภาจึงไม่เป็นองค์ประชุม

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในวาระที่สองและที่สามในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๕๔/๒๕๕๐ วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๐ ขึ้นลงมติในวาระที่สาม มีผู้เข้าประชุมเพียง ๕๕ คน ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงไม่เป็นองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง

เมื่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... มีกระบวนการตราที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ แล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ ๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ตรานั้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นอันตกไป ตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายบุรีชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ